

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Ladislava Górásza v právnej veci zložiteľky **F., a.s. v likvidácii**, so sídlom v B., IČO : X., zastúpenej JUDr. M. Ľ., advokátkou so sídlom v B., **o prijatie 1 972 Sk do úschovy súdu**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 7 U 40/2006, na dovolanie zložiteľky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. mája 2007 sp.zn. 13 CoD 46/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. mája 2007 sp.zn. 13 CoD 46/2007 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 9. marca 2007 č.k. 7 U 40/2006-8 zamietol návrh, ktorým sa zložiteľka domáhala, aby súd prijal do úschovy sumu 1 972 Sk, ktorú chcela zložiť za účelom splnenia jej dlhu voči príjemcovi J. L. bývajúcemu v B.. Vo svojom návrhu uviedla, že jeho akcie vyhlásila za neplatné, predala ich a výtťažok chce zložiť do úschovy súdu (§ 214 ods. 4 a 5 Obchodného zákonníka), lebo po tom, ako mu výtťažok zaslala poštou, nebol adresátom prevzatý. Podľa jej právneho názoru ide tu o prípad, v ktorom ako zložiteľka (dlžníčka) nemôže splniť záväzok z dôvodu, že príjemca (veriteľ) je v omeškaní, lebo neprijal ňou riadne ponúknuté plnenie (výtťažok). Súd prvého stupňa zistil, že príjemca zomrel X, teda ešte pred podaním návrhu dňa 26. septembra 2006 na súd. Keďže veriteľ nie je v omeškaní,

nie je neprítomný a zložiteľ nemá pochybnosti o tom, kto je veriteľom (§ 185a ods. 2 O.s.p.), nebolo možné predmetnému návrhu vyhovieť. Ide tu o prípad nemožnosti splnenia dlhu, ktorý spočíva v úmrtí osoby označenej za príjemcu, teda nie v dôvodoch uvedených v tomto ustanovení zákona. Zložiteľka sa správne mala pokúsiť zistiť, kto je právnym nástupcom J. L. a návrh na prijatie plnenia do úschovy súdu mohla podať, až keby sa u tohto nástupcu vyskytol zákonný dôvod prijatia do úschovy v zmysle § 185a ods. 2 O.s.p.

Na odvolanie zložiteľky Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 11. mája 2007 sp.zn. 13 CoD 46/2007 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že konanie zastavil. Vychádzal z toho, že zložiteľ v návrhu na prijatie do súdnej úschovy v zmysle § 185a ods. 2 O.s.p. (solučnej úschovy) musí uviesť niektorý z dôvodov určených v hmotnom práve, pričom súd skúma len formálne podmienky tohto splnenia dlhu. Od hmotnoprávnej stránky konania o úschove treba odlíšiť procesné predpoklady konania súdu. Účastníci konania o úschove vstupujú do konania postupne – zložiteľ sa stáva účastníkom konania podaním návrhu; ak je návrhu vyhovieť, stáva sa účastníkom konania aj príjemca, prípadne ďalšie osoby (§ 185b O.s.p.). Ak teda chce súd vyhovieť návrhu na prijatie úschovy, musí mať preukázané, že príjemca má spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.) a tomuto príjemcovi doručiť do vlastných rúk uznesenie o prijatí úschovy. Smrťou však zaniká spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti (§ 7 ods. 2 Občianskeho zákonníka), a teda aj spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania. Pokiaľ teda zložiteľka v prejednávanej veci za hmotnoprávny dôvod úschovy označila „omeškanie veriteľa“ (§ 568 Občianskeho zákonníka), ale ňou označený príjemca stratil uvedenú spôsobilosť ešte pred začatím konania, mal súd prvého stupňa konanie zastaviť pre neodstrániteľnú prekážku v konaní (§ 103 a § 104 O.s.p.), nie návrh zamietnuť. Odvolací súd preto uznesenie tohto súdu zmenil tak, že konanie zastavil. Napadnuté uznesenie nemohol zmeniť (prijat' úschovu), ale ani zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa, i keď zložiteľka v odvolacom konaní zmenila návrh tak, že za hmotnoprávny dôvod úschovy uviedla „nepoznanie dedičov príjemcu alebo pochybnosti o tom, kto je veriteľom“, lebo pre takýto postup neboli splnené procesné podmienky. Dodal, že zložiteľka bude môcť podať nový návrh na prijatie peňazí do súdnej úschovy.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dňa 15. júna 2007 dovolanie zložiteľka. Prípustnosť opravného prostriedku vyvodzovala z ustanovení § 239 ods. 1 O.s.p. a § 237 písm.f/ O.s.p. Na odôvodnenie opodstatnenosti dovolania uviedla, že až do prijatia peňazí do úschovy súdu je účastníkom konania len zložiteľ (§ 185b O.s.p.), preto nemali byť

zohľadňované okolnosti na strane príjemcu. Tým, že odvolací súd zmenil napadnuté prvostupňové uznesenie a konanie zastavil, odňal zložiteľke možnosť pred súdom konať, pretože pre tento procesný postup neboli splnené zákonné podmienky. Na prijatie peňazí do úschovy bolo postačujúce jej vyhlásenie o existencii niektorého z dôvodov uvedených v § 185a ods. 2 O.s.p., predmetný záväzok smrťou J. L. nezanikol a jediným spôsobom splnenia záväzku bolo uloženie peňazí do úschovy súdu. V závere uviedla, že na súdy Slovenskej republiky podala približne 2500 obdobných návrhov a jej skúsenosti svedčia o nejednotnosti ich rozhodovania. Prax tých súdov, ktoré v prípade smrti osoby označenej za príjemcu vychádzajú z rovnakého názoru ako Krajský súd v Banskej Bystrici v prejednávanej veci, má pre zložiteľku negatívne dopady. Nemôže splniť svoje záväzky voči akcionárom, ukladá sa jej povinnosť zisťovať okruh dedičov, ktorá jej nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu a tým sa tiež komplikuje ukončenie jej likvidácie. Z týchto dôvodov žiadala, aby uznesenie odvolacieho súdu bolo zrušené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné (§ 239 ods. 1 O.s.p.), a dôvodné.

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p. Dovolanie môže byť podané iba preto, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. V dovolaní uplatnený dovolací dôvod neposudzuje dovolací súd len podľa toho, ako bol označený, ale predovšetkým podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p.). Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uvedenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v § 237 O.s.p. a inými vadami konania, pokiaľ mali tieto za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p.).

I keď zložiteľka na odôvodnenie dovolania uviedla, že postupom súdov jej v danej veci bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm.f/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm.a/ O.s.p.) a že jej bolo odopreté právo na spravodlivú súdnu ochranu (§ 46 Ústavy Slovenskej

republiky), z obsahu jej dovolania je zrejmé, že namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom s tým, že jeho vecne nesprávne rozhodnutie malo pre ňu uvedené negatívne dopady.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľka nenamieta, že by sudy nižších stupňov neaplikovali správne právne predpisy, namietala však nesprávnu interpretáciu ustanovení, ktoré upravujú konanie o úschovách (§ 185a až § 185h O.s.p.).

V zmysle § 185a ods. 1 O.s.p. na súde možno zložiť do úschovy peniaze, cenné papiere a iné hnutelné veci hodiace sa na úschovu za účelom splnenia záväzku. Podľa § 185a ods. 2 O.s.p. návrh na prijatie do úschovy musí obsahovať vyhlásenie toho, kto peniaze, cenné papiere alebo iné veci do úschovy skladá, že záväzok, ktorého predmetom sú hodnoty skladané do úschovy, nemožno splniť, pretože veriteľ je neprítomný alebo je v omeškaní alebo že zložiteľ má odôvodnené pochybnosti, kto je veriteľom, alebo že zložiteľ veriteľa nepozná. V zmysle § 185b O.s.p. účastníkom konania je zložiteľ a po prijatí úschovy aj ten, pre koho sú peniaze, cenné papiere alebo iné veci určené. Po právoplatnosti uznesenia o prijatí do úschovy je účastníkom konania aj ten, kto uplatňuje právo na predmet úschovy.

Konanie o úschovách (§ 185a až § 185h O.s.p.) začína na návrh. Návrh na začatie konania o úschove musí spĺňať všeobecné náležitosti podania v zmysle § 42 ods. 3 O.s.p. a obsahovať vyhlásenie toho, kto peniaze, cenné papiere alebo iné veci do úschovy skladá (t.j. zložiteľa), že záväzok, ktorého predmetom sú hodnoty skladané do úschovy, nemožno splniť, pretože veriteľ je neprítomný alebo je v omeškaní alebo že zložiteľ má odôvodnené pochybnosti, kto je veriteľom, alebo že zložiteľ veriteľa nepozná. Ak nemá podanie, ktorým sa navrhovateľ domáha prijatia úschovy, všetky predpísané náležitosti, vyzve ho súd, aby nesprávne alebo neúplné podanie v primeranej lehote opravil alebo doplnil; ak navrhovateľ výzve nevyhoví a pre tento nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd návrh odmietne (§ 43 ods. 1 a 2 O.s.p.). Pokiaľ nie sú splnené predpoklady pre prijatie úschovy, súd návrh zamietne (viď primerane R 34/1977).

V prípade úschovy za účelom splnenia záväzku (tzv. solučná úschova) musí byť v návrhu uvedený niektorý z dôvodov stanovených hmotným právom, v súlade s ktorým sa plnenie skladá do úschovy. Súd pri posudzovaní, či sú dané podmienky pre prijatie predmetu plnenia do úschovy v zmysle § 185a O.s.p., skúma splnenie formálnych podmienok prijatia úschovy (viď primerane R 65/1967 a R 35/1989) a tiež to, či predmet úschovy je v čase rozhodovania už v dispozícii súdu.

V štádiu rozhodovania o prijatí do úschovy sa súd zameriava na posúdenie, či dôvody tvrdené navrhovateľom zodpovedajú v zákone uvedeným dôvodom a či v rámci toho, čo bolo v návrhu uvedené na odôvodnenie prijatia úschovy, môže mať zloženie predmetu plnenia (vo všeobecnosti) za následok splnenie dlhu. Nezaoberá sa otázkou, či tvrdenia zložiteľa zodpovedajú skutočnosti a či zloženie predmetu úschovy bude mať v danom (konkrétnom) prípade hmotnoprávne účinky splnenia dlhu. Neskúma ani, či zložiteľ je oprávnený plniť a či osoba, pre ktorú je predmet úschovy určený, je oprávnená (spôsobilá) plnenie prijať. Nerieši otázku, či existuje alebo neexistuje medzi zložiteľom a príjemcom právny vzťah, ktorý by bol dôvodom plnenia, ktorého prijatie do úschovy súdu sa navrhuje, ani nepreskúmava, kto je skutočným veriteľom zložiteľa. Súd vychádza z tvrdení navrhovateľa a návrh zamietne, len ak z neho vyplýva, že dôvod úschovy podľa zákona nie je daný. Vyriešenie otázky, či a aké právne účinky bude mať zloženie plnenia do úschovy súdu (v prípade, že úschova bude súdom prijatá), nie je súčasťou rozhodovania súdu o prijatí plnenia do úschovy.

Účastníkom konania pri rozhodovaní o prijatí do úschovy je len zložiteľ (viď § 185b O.s.p.). V tomto štádiu konania je pre súd významný iba obsah návrhu. Nemôže preto vziať na zreteľ skutkové okolnosti, ktoré neboli uvedené v návrhu a ani neprichádza do úvahy, aby ohľadom splnenia podmienok pre prijatie úschovy prihliadal na niečo iné, než obsahujú tvrdenia navrhovateľa.

Právoplatné rozhodnutie súdu o prijatí úschovy za účelom splnenia dlhu má z hľadiska zániku práv a povinností rovnaké právne účinky ako prevzatie plnenia veriteľom len vtedy, ak dlžník zložil predmet úschovy v súlade s hmotným právom. Ak však dodatočne (po prijatí do úschovy) vyjde najavo, že dôvody pre zloženie plnenia do úschovy súdu neboli v skutočnosti dané, nemá zloženie plnenia do súdnej úschovy za následok splnenie dlhu (bez ohľadu na to, že uznesenie o prijatí plnenia nadobudlo právoplatnosť). Riziko nesplnenia zákonných dôvodov pre splnenie (zánik) dlhu zložením do úschovy súdu nesie zložiteľ.

So zreteľom na vyššie uvedený výklad je zrejmé, že dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je založené na interpretácii ustanovení § 185a a § 185b O.s.p., ktorú dovolací súd nepovažuje za správnu. V jej dôsledku odvolací súd postupoval v rozpore so zákonom, keď v štádiu rozhodovania o prijatí peňazí do úschovy vzal do úvahy okolnosť, ktorá z návrhu nevyplývala a týkala sa toho, kto pri rozhodovaní o prijatí do úschovy nebol účastníkom konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov napadnuté uznesenie zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :